

การลดภาระงานด้วยการรับยาต่อเนื่อง

ศ.นพ.สมศักดิ์ เทียมเก่า

อนุสาขาวิชาประสาทวิทยา สาขาวิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ปัจจุบันภาระงานของแพทย์ พยาบาล เภสัชกร และทีมสหวิชาชีพในโรงพยาบาลของรัฐมีภาระงานที่มาก เพราะผู้ป่วยจำนวนมาก และภาวะขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ โดยเฉพาะแพทย์ และพยาบาล มีการขึ้นปฏิบัติงานต่อเนื่องเวรต่อเวร ไม่ได้นอนต่อเนื่องบางครั้ง 16-24 ชั่วโมง ส่งผลเสียต่อสุขภาพและประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ผมเชื่อมั่นว่าผู้บริหารแพทยสภา ราชวิทยาลัย สาธารณสุขจังหวัด และผู้บริหารทุกโรงพยาบาลก็คงพยายามแก้ไขปัญหานี้ แต่ก็ไม่สำเร็จ เพราะการแก้ปัญหาดังกล่าวนี้ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ผู้ป่วย ญาติผู้ป่วย ประชาชนทั่วไป บุคลากรทางการแพทย์ และผู้บริหารประเทศ ไม่ใช่เฉพาะผู้บริหารกระทรวงสาธารณสุขเท่านั้น

การรับยาต่อเนื่องเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ผมอยากเสนอ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ การลดจำนวนผู้ป่วยที่มารับบริการที่โรงพยาบาลให้ได้ประมาณร้อยละ 50 โดยที่ผู้ป่วยยังได้รับการรักษาด้วยมาตรฐานและคุณภาพ ผมจะแบ่งผู้ป่วยที่มารับบริการที่โรงพยาบาลชุมชนเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มผู้ป่วยเก่ามีอาการคงที่ ในช่วงเวลา 6 เดือนที่ผ่านมา ได้รับการรักษาด้วยยาชนิดและขนาดเดิม ไม่มีภาวะแทรกซ้อนใดๆ ผู้ป่วยกลุ่มที่ 1 นี้ ควรให้ยาต่อเนื่องนานประมาณ 6-9 เดือน ผมคาดว่าผู้ป่วยกลุ่มที่ 1 นี้ น่าจะเป็นอัตราส่วนประมาณร้อยละ 50

2. กลุ่มผู้ป่วยเก่ามีอาการคงที่ในช่วงเวลา 3 เดือนที่ผ่านมา ไม่มีการปรับการรักษาใดๆ ไม่มีภาวะแทรกซ้อนใดๆ ผู้ป่วยกลุ่มที่ 2 นี้ ควรให้ยาต่อเนื่องนาน 6 เดือน ผมคาดว่าผู้ป่วยกลุ่มที่ 2 นี้ จะเป็นอัตราส่วนประมาณร้อยละ 25-30

3. กลุ่มผู้ป่วยเก่ามีอาการไม่คงที่ในช่วงเวลา 3 เดือนที่ผ่านมา ต้องปรับการรักษาทุกครั้ง กลุ่มที่ 3 นี้ คงต้องนัดมารักษาด้วยระยะเวลาเดิม และอาจนัดตรวจบ่อยขึ้นตามอาการ

4. ผู้ป่วย NCD กลุ่มโรคเรื้อรังที่ไม่ติดต่อ ได้แก่ เบาหวาน ความดันสูง ไขมันสูง กลุ่มที่มีอาการคงที่ ควบคุมเป้าหมายการรักษาที่ต้องการได้ก็ควรให้การรักษาที่ รพ.สต. ได้ โดยให้การรักษาตามแนวทางของเวชปฏิบัติ (clinical practice guideline)

การรับยาต่อเนื่องประกอบด้วย 1. ผู้ป่วยหรือญาติมารับยาโดยไม่ต้องพบแพทย์ 2. การรับยาต่อเนื่องที่ร้านยาใกล้บ้าน หรือที่ รพ.สต. ใกล้บ้าน 3. การรับยาที่บ้านโดยการส่งยาถึงบ้านทางไปรษณีย์

ดังนั้นการรับยาต่อเนื่องตามที่ผมเสนอวิธีข้างต้นก็น่าจะช่วยลดจำนวนผู้ป่วยนอกที่มารับการตรวจที่แผนกผู้ป่วยนอกลงไปได้ประมาณร้อยละ 50 ก็สามารถลดภาระงานของโรงพยาบาลลงไปได้พอสมควร โดยผู้ป่วยยังได้รับการดูแลเหมือนเดิม ไม่ขาดยา และเพิ่มความสะดวกให้กับผู้ป่วยและครอบครัว